

Основні положення розрахунку індексу виробництва базових галузей (ІВБГ)

Індекс виробництва базових галузей – це зведений індекс економічної активності, який розраховується Національним банком України. ІВБГ охоплює такі види діяльності, як сільське господарство, промисловість (добувна, переробна, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря), будівництво, торгівля (оптовий товарооборот та роздрібний товарооборот) та транспорт (вантажооборот та пасажирооборот). ІВБГ слугує випереджаючим індикатором ВВП, зважаючи на покриття ним понад 50% секторів економіки, що входять до розрахунку ВВП за виробничим методом.

Для розрахунку ІВБГ реальні зміни випуску (активності) в усіх видах діяльності, що входять до зведеного індексу, зважуються на відповідні їм вагові коефіцієнти. Зважені значення є внесками кожного виду діяльності в зміну ІВБГ. Сума таких внесків є зміною ІВБГ у річному вимірі. Формула, за якою виконуються розрахунки, має такий вигляд:

$$\text{ІВБГ}_{t/t-12} = \sum q_{i,t/t-12} * w_{i,t-12},$$

де $\text{ІВБГ}_{t/t-12}$ – зміна ІВБГ у річному вимірі,

$q_{i,t/t-12}$ – зміна випуску (активності) в окремому виді діяльності в річному вимірі,

$w_{i,t-12}$ – ваговий коефіцієнт для окремого виду діяльності, розрахований на основі валової доданої вартості, створеної у відповідному місяці попереднього року.

Вагові коефіцієнти, які використовуються для побудови зведеного індексу, розраховуються як частки валових доданих вартостей, створених окремими видами діяльності у відповідному місяці попереднього року, у сукупній валовій доданій вартості, створеній цими видами діяльності в тому самому періоді. Дані щодо валової доданої вартості надаються в національних рахунках, які публікуються ДССУ. У даних відображена валова додана вартість, створена кожним окремим видом діяльності за квартал. Зважаючи на те, що розрахунки ІВБГ є помісячними, Національний банк України робить власні оцінки стосовно доданої вартості таких видів діяльності в окремих місяцях. Для цього використовується метод інтерполяції, коли квартальні дані розподіляються за місяцями з дотриманням місячної динаміки випуску, яка або офіційно надається ДССУ (для сільського господарства, промисловості та будівництва), або розраховується Національним банком України (торгівля¹ та транспорт).

Зважаючи на те, що валова додана вартість надається лише в цілому щодо торгівлі, Національний банк України розподіляє її між оптовою та роздрібною торгівлею з частками 80% та 20% відповідно (приблизна пропорція між цими двома видами торгівлі у валовій доданій вартості торгівлі в цілому). Відповідний розподіл виконується також за транспортом, де частки є такими: 63% – для вантажних перевезень та 37% – для пасажирських перевезень.

---

¹ Реальна зміна обсягів оптової та роздрібною торгівлі порівняно з попереднім місяцем розраховується Національним банком України, як номінальна зміна (обсягів у вартісному вираженні) продефльована на індекс інфляції (для оптової торгівлі – на індекс інфляції в промисловості, для роздрібною торгівлі – на дефлятор, обчислений на основі номінальних обсягів роздрібною торгівлі підприємств та їх реальної зміни, що публікуються ДССУ).